

Dönem : 2
Toplantı : 2

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 258

Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin En Ziyade Müsaadeye Mazhar Millet Tarifesinin onaylanması hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri, Gümrük ve Tekel, Ticaret ve Plân komisyonları raporları (1/229)

T. C.

Başbakanlık

23 . 6 . 1966

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71/404/3697

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 19 . 3 . 1962 tarihli ve 71 - 1688/926 sayılı yazımız.

Seçim döneminin sona ermesi dolayısıyla sonuçlandırmayıp İçtüzüğün 69 ncu maddesi gereğince hükümsüz kalmış bulunan ve İstenizin 1/154 sırasında kayıtlı «Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin En Ziyade Müsaadeye Mazhar Millet Tarifesinin onaylanması hakkında kanun tasarısı»nın tekrar görüşülmesine müsaadelerini rica ederim.

Süleyman Demirel

Başbakan

T. C.

Başbakanlık

19 . 3 . 1962

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 1688/826

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 13 . 3 . 1962 tarihinde kararlaştırılan «Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin En Ziyade Müsaadeye Mazhar Millet Tarifesinin onaylanması hakkında kanun tasarısı» gerekçesi ve ilişkisiyle birlikte bağlı olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

İsmet İnönü

Başbakan

GEREKÇE

1. Memleketimizin bir gümrük tarifesi reformu yapmasına âmül olan sebepler kısaca aşağıda izah edilmiştir.

a) 1954 yılı Haziran ayında advaloreme tahvil edilen 1929 tarihli spesifik esasa müstenit gümrük tarifesinin o tarihten bu yana iktisadi hayatımızda vukubulan tahavvül ve inkişaf-lar dolayısıyla iktisadi ve malî fonksiyonlarını ifa edemez bir duruma girmiş olması;

b) Türkiye'nin zirai ve sınaî bünyesinde cari statik durumun ve bahis konusu sektörle-rin millî ekonomi içindeki nisbetlerinin değiştirilmesinin hayati bir önceli haiz olması;

c) Kalkınma halinde olan memleketimizin sınai gelişmesini engelliyen sebepler arasında, mer'î gümrük tarifesinin kanuni ve ahdî yapısının ekonomik fonksiyonunu ifa edemeyecek bir sakatlıkla mâlûl bulunması.

2. 1929 yılında ısdar edilmiş bulunan malî ve hâmi gayeleri bir arada ihtiva eden ve tarife tasniflerinde âzami, tek, muhtar ve spesifik esaslara müstenit bulunan gümrük tarifesi 1954 yılı Haziranında 1950 Brüksel nomanklatürüne uydurularak müttekâmil bir eşya tasnif cetveline kavuşturulmuştur. Bu suretle; spesifik esastan advalorem esasa geçilmiş olmakla beraber, o zaman yapılan çalışmalarda, hâmi maksatlı nisbetler günün iktisadi ve malî icaplarına uygun seviyelerde tesbit olunmamış, memlekette kurulması muhtemel yahut mutasavver bulunan sanayi kolları için mâkul bir himaye temin edilmek üzere yalnız nazari ve tahmini himaye marjları tesbit olunması icabetmiştir.

Bu itibarla 1929 tarifesinin ihdası tarihinden bu yana kurulan veya kurulması zemini hazırlanmış olan sanayi kolları için tarifemizin kanuni ve ahdî hadlerinin yeniden gözden geçirilerek gerekli düzeltmelerin yapılması ve tarifemize ekonomik fonksiyonun kazandırılması âcil bir zaruret olarak belirtilmiştir.

3. Bu sebepler tahtında evveleminde tarifemizin 1954 yılı Haziranında advalorem esasa tahvil edilerek 1960 Brüksel Nomanklatürüne uydurulan şekli bünyesi, âzası bulunduğumuz «Gümrük İşbirliği Konseyi» tarafından tadilen tanzim olunan ve diğer bir çok âzalarca kabul ve tatbik edilen 1955 Brüksel Nomanklatürüne uydurulmuş ve bu husus 30 . 11 . 1960 tarihli ve 146 sayılı Kanunla yürürlüğe konmuştur.

4. Bundan sonra tarifemizin kanuni nisbetlerinde yapılan değişiklikler de 2 . 1 . 1961 tarihli ve 197 sayılı Kanunla yürürlüğe girmiştir.

5. Tarifemizde gerek şekil ve gerekse bünye bakımından yapılan bu reformun tamamlanabilmesi için kanuni tarifeye muvazi olarak ahdî tarifenin de ele alınıp ıslahı gerekmiş ve evveleminde bu tarifenin birleştirilmesi cihetine gidilmiştir.

Bilhakika, bir taraftan «Gümrük tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması» (GATT) içinde bir ahdî tarifemiz mevcut iken diğer taraftan, Batı Almanya, Polonya, Bulgaristan, Macaristan ve İsveç ile bu tarife dışında ikili mahiyette ayrı taviz anlaşmaları yürürlükte bulunuyordu.

Gümrük tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması (GATT) Âkid Taraflarından 19 Kasım 1960 tarihinde istihsal edilen ve genel anlaşma hükümlerine göre verilmiş olan tavizlerin tatbikinden geçici olarak beri kılınmamızı tazammun eden karar gereğince kanuni ve ahdî tarifelerimiz revizyonundan geçinilirken bu ikili anlaşmalarda yer alan tavizlerin de yeni taviz listesi içinde mütalâası temin edilmiş ve bilûmum (GATT) Âkid Taraflarına karşı bu tek liste yürürlüğe konulmuştur.

Bu duruma göre;

a) Bulgaristan ve Macaristan'da dış ticaret Devlet elinde bulunduğu cihette bizim verdiğimiz tavizlerden tek taraflı olarak istifade ettikleri halde bize taviz tatbik etmemeleri, bu iki memleketle aramızda esasen ikili ticaret anlaşmaları mevcudolması ve dış ticaret rejimimize göre Doğu Blokuna ihracatın artırılması teviz edilen bir keyfiyet olmamasına binaen bu memleketlerle aramızda mevcut bulunan taviz listesinin mevcut anlaşma hükümlerine uygun olarak kaldırılması,

b) GAAT'a iltihak etmek üzere bulunan Polonya ile aramızdaki taviz listesinin yine aramızda mevcut anlaşmaya uygun olarak kaldırılması ve gerektiği takdirde bu memleketle de (GATT) çerçevesinde cereyan edecek umumi taviz müzakerelerine girişilmesi,

c) 2 Şubat 1952 tarihli «Türkiye ile Almanya Federal Cumhuriyeti arasındaki Ticaret ve Ödeme Anlaşması» na ekli 4 numaralı protokole ilişik listelerde yer alan tavizlerden büyük bir kısmı esasen (GATT) listemizde mevcut olduğundan bu listelerin de mezkûr protokol hükümlerine uygun olarak yürürlükten kaldırılması ve bu memleketle de (GATT) çerçevesinde genel taviz müzakerelerine girişilmesi,

d) Yine (GATT) üyesi olan İsveç ile «29 Eylül 1929 tarihli Türkiye İsveç Ticaret ve Seyrisefin Mukavelenamesi» ne göre ve her iki memleket için de tek bir madde için verilmiş tavizin anlaşma hükümlerine uygun şekilde kaldırılması ve bu memleketle de (GATT) çerçevesinde taviz müzakerelerine girişilmesi uygun görülerek, gereğine tevessül edilmiş ve bu mevzuda Bakanlıklararası bir Komisyonca uzun çalışmalar sonunda hazırlanan yeni taviz listesi 1.2.1956 tarih ve 6653 sayılı Kanuna dayanarak Bakanlar Kurulunca 9.1.1961 tarihli ve 5/726 sayılı Kararname ile 11.1.1961 tarihinde yürürlüğe konulmuştur.

6653 sayılı ve 1.2.1956 tarihli Kanunun 3 ncu maddesine göre işbu Kararın Türkiye Büyük Millet Meclisinin onayına arz edilmesi gerekmektedir. İlişik kanun tasarısı bu maksatla hazırlanmıştır.

Dışişleri Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Dışişleri Komisyonu
Esas No. 1/229
Karar No. 27

16.7.1966

Yüksek Başkanlığa

Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin En Zivade Müsaadeye Mazhar Millet Tarifesinin onaylanması hakkındaki kanun tasarısı, ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle Komisyonumuzda görüşüldü :

Tümü üzerinde yapılan uzun ve etraflı görüşmeler sonunda, gerekçede de açıkça ifade edildiği gibi, kalkınma halinde olan memleketimizin sınai gelişmesini engelliyen sebepler arasında bulunan mer'i gümrük tarifesini günün ihtiyaçlarına cevap verebilecek hale getirmek gayesiyle hazırlanmış bulunan tasarı, prensip itibariyle Komisyonumuzca da yerinde görülerek aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Gümrük ve Tekel Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Komisyon Başkanı	Başkanvekili	Bu Rapor Sözcüsü	Kâtip
Sivas <i>S. Kurtbek</i>	Manisa <i>E. Akça</i>	İzmir <i>S. İksel</i>	Diyarbakır <i>A. T. Artuç</i>
Adana <i>K. Gülek</i>	Bursa <i>N. Gürsoy</i>	Bursa <i>Ö. D. Öztürkmen</i>	Çankırı <i>M. A. Arsan</i>
Çorum <i>A. Topcubaşı</i>	İzmir <i>Ş. Osma</i>	Mardin <i>R. Baykal</i>	

Gümrük ve Tekel Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Gümrük ve Tekel Komisyonu
Esas No. 1/229
Karar No. 18

30.7.1966

Yüksek Başkanlığa

Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin En Zivade Müsaadeye Mazhar Millet Tarifesinin onaylanması hakkında kanun tasarısı, ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle, komisyonumuzda tetkik ve müzakere edildi.

Gerekçede arz ve izah olunan hususlar, Komisyonumuzca da uygun mütalâa edilerek tasarı aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Ticaret Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.
Gümrük ve Tekel Koamisyonu

Başkanı
Bolu
N. Bayramoğlu

Sözeü
Hatay
T. Köseoğlu

Adana
A. Karcı
İnzada bulunamadı

Maras
V. Kadroğlu

Muğla
İ. Tekinalp

Muğla
İ. Oktay

Ticaret Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Ticaret Komisyonu
Esas No. 1/229
Karar No. 4

5 . 12 . 1966

Yüksek Başkanlığa

«Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin En Ziyade Müsaadeye Mazhar Millet Tarifesi'nin onaylanması hakkında kanun tasarısı, ilgili Bakanlık temsilcilerinin de iştirakleriyle, Komisyonumuzda tetkik ve müzakere edildi.

Gerekçede arz ve izah olunan hususlar Komisyonumuzca da uygun mütalâa olunarak tasarı aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Plân Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan
Balıkesir
İ. Aytaç

Maras
V. Kadroğlu

Başkanvekili
Denizli
M. S. Baydil

Ordu
H. Mağden

Sözeü
Ankara
M. K. Coşkun

Antalya
H. A. Akın
Urfa
C. Gürün

Bütçe Plân Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Bütçe Plân Komisyonu
Esas No. : 1/229
Karar No. : 56

28 . 4 . 1967

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

(Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin En Ziyade Müsaadeye Mazhar Millet Tarifesi'nin onaylanması hakkında kanun tasarısı) ilgili Hükümet temsilcilerinin de iştirakiyle görüşüldü.

1929 tarihli spesifik esasa dayanan gümrük tarifeleri günümüzün iktisadi ve mali şartlarına aradan geçen uzun zaman içinde uygun düşmediği bir gerçektir. Bu itibarla gümrük tarifelerimizi muhtelif tarihlerde yapılan anlaşmalar neticesinde Brüksel nomanklatürüne uydurularak müttekâmil bir seviyeye kavuşturmak amacı ile birtakım kanunlar yürürlüğe konmuştur. Tarifemizde gerek şekil ve gerekse bünye bakımından yapılan bu reformların tamamlanabilmesi için kanuni tarifeye paralel olarak ahdi tarifinin de ıslahı gerekli görülerek birleştirilmesi ci-

hetime gidilmiştir. Filhakika gümrük tarifeleri ve ticaret genel anlaşması (GATT) içinde ahdi tarifemiz mevcut iken diğer taraftan Batı Almanya, Polonya, Bulgaristan, Macaristan ve İsveç ile bu tarife dışında ikili mahiyette taviz anlaşmaları yürürlükte idi. Bu devletler de (GATT) çerçevesi içinde tarifelerimizi birleştirerek düzenlemek amacıyla uzun çalışmalar neticesi olarak Bakanlar Kurulunca hazırlanmış bulunan 9 : 1 . 1961 tarihli ve 5/726 sayılı Kararnamesinin onaylanmasını öngören tasarı aynen kabul edilmiştir.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmek ve Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan Aydın <i>I. Sezgin</i>	Başkanvekil Rize <i>E. Y. Akçal</i>	Sözcü Sakarya <i>N. Bayar</i>	Kâtip Bolu <i>H. İ. Cop</i>
Adıyaman <i>M. A. Atalay</i>	Ankara <i>İ. Seçkin</i>	Ankara <i>M. K. Yılmaz</i>	Sivas <i>G. Sakarya</i>
Çanakkale <i>Ş. İnan</i>	Uşak <i>O. Dengiz</i>	Erzurum <i>C. Önder</i>	Eskişehir <i>M. İ. Anı</i>
Gümüşane <i>S. Savacı</i>	İstanbul <i>S. Aren</i>	İstanbul <i>N. Eroğan</i>	İstanbul <i>M. Güven</i>
İzmir <i>İ. Gürsan</i>	Kayseri <i>A. A. Hacıpaşaoğlu</i>	Konya <i>S. F. Önder</i>	Ordu <i>A. H. Onat</i>
	Trabzon <i>A. İ. Birincioğlu</i>	Trabzon <i>A. Rıza Uzuner</i>	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin En Ziyade Müsaadeye Mazhar Millet Tarifesinin onaylanması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 19 Kasım 1960 tarihinde, Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması (GATT) Akıd Taraflarından istihsal edilen ve Genel Anlaşma hükümlerine göre verilmiş olan tavizlerin tatbikinden geçici olarak berî kılınmamızı tazammun eden karar gereğince hazırlanan ve 9 . 1 . 1961 tarihli ve 5/726 sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesiyle 11 . 1 . 1961 tarihinde yürürlüğe konulan Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin En Ziyade Müsaadeye Mazhar Millet Tarifesi kabul edilmiş ve onaylanmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

13 . 3 . 1962

Başbakan <i>İ. İnönü</i>	Devlet Bakanı ve Başb. Yardımcısı <i>A. Eyidoğan</i>	Devlet Bakanı <i>T. Feyzioğlu</i>	Devlet Bakanı <i>A. Doğan</i>
Devlet Bakanı <i>N. Ökten</i>	Devlet Bakanı <i>N. Su</i>	Adalet Bakanı <i>S. Kurutluoğlu</i>	Millî Savunma Bakanı <i>İ. Sancar</i>
İçişleri Bakanı <i>A. Topaloğlu</i>	Dışişleri Bakanı <i>S. Sarper</i>	Maliye Bakanı <i>Ş. İnan</i>	Millî Eğitim Bakanı <i>H. İncesulu</i>
Bayındırlık Bakanı <i>E. Paksüt</i>	Ticaret Bakanı <i>İ. Gürsan</i>	Sa. ve So. Y. Bakanı <i>S. Seren</i>	Güm. ve Tekel Bakanı <i>Ş. Buladoğlu</i>
Tarım Bakanı <i>C. Oral</i>	Ulaştırma Bakanı <i>C. Akyar</i>	Çalışma Bakanı <i>B. Ecevit</i>	Sanayi Bakanı <i>F. Çelikkbaş</i>
	Ba. Ya. ve Turizm Bakanı <i>K. Evliyaoğlu</i>	İmar ve İskân Bakanı <i>M. Güven</i>	